

6. De houding ten opzichte van bezit en bezorgdheid (Matt 6:19-24).

6.1 Het verzamelen van schatten.

In het leven van een christen kunnen er verschillende zaken zijn die zijn verhouding met zijn hemelse Vader vertroebelen. Het zijn valkuilen waar we als christenen alert op moeten zijn. Eén van die valkuilen zijn we in het vorige hoofdstuk al tegengekomen namelijk: het gerechtigheid doen voor mensen. Deze valkuil behoort tot het terrein van ons geestelijk leven. In dit hoofdstuk komt een andere valkuil aan de orde, die meer met ons leven in de wereld te maken heeft: het verzamelen van schatten oftewel een verkeerde houding ten opzichte van bezit. Het gedeelte over bezorgdheid (25-34) sluit hier logisch op aan.

De scheiding tussen ons godsdienstig leven en ons leven in de wereld is overigens zeer kunstmatig en eigenlijk zelfs onbijbels. Ons dagelijks werk en onze dagelijkse behoeften hebben net zo goed de aandacht van onze hemelse Vader als onze verhouding tot Hem. Het laatstgenoemde zal ons dagelijks leven zelfs zeer wezenlijk beïnvloeden.

We merken nog op dat het Griekse woord 'thesauros' dat hier voor schatten is gebruikt meer wijst op kostbaarheden dan op 'gewoon' bezit. Omdat het onderscheid hiertussen (in onze tijd) niet erg scherp is zullen we vaak gewoon over 'bezit' spreken. Het geestelijk principe van vers 19 wordt hierdoor niet aangetast.

6.2 Bezit op zich is niet slecht.

Het moet duidelijk zijn dat de Heer Jezus het hebben van bezit hier niet veroordeelt. Een zeker bezit is zelfs noodzakelijk in ons dagelijks leven. We hebben allemaal onderhoud en onderdak nodig. We zien ook in de Bijbel dat God sommige gelovigen veel bezit toevertrouwd zoals Abraham, Job, Salomo en ook Jozef van Arimathea. Paulus schrijft in 1 Tim. 6:17 over 'hun die rijk zijn in de tegenwoordige wereld' en we lezen daarna niet dat ze dat niet meer mogen zijn.

6.3 Het menselijk hart is het probleem.

Het probleem ligt ook niet in het bezit op zich maar wel in de houding van het menselijk hart ten opzichte van het bezit. Vers 21 maakt dit ook duidelijk: waar je schat is, is ook je hart en als je je hart erop gezet hebt om schatten te verzamelen dan is je hart niet meer bezig met de zaken van Gods Koninkrijk.

Natuurlijk zijn er andere redenen te noemen waarom het verzamelen van schatten op aarde voor de christen verboden is, namelijk:

Aardse schatten zijn vergankelijk (vers 20) en we kunnen er ook niets van meenemen (1 Tim. 6:7).

Het is 'moreel' onverantwoord om schatten te verzamelen in een wereld waarin zoveel mensen onder de armoedegrens leven.

Toch blijft het hoofdprobleem de beïnvloeding van het menselijk hart. Daarom is het ook voor een discipel noodzakelijk om afstand te doen van al wat hij heeft (Luk. 14:33). Persoonlijk geloof ik dat de Heer hier een 'innerlijk afstand doen' bedoelt en niet een verkopen van al onze bezittingen (alhoewel dit best eens kan voorkomen). We worden daarentegen opgeroepen om verantwoordelijk met 'onze' bezittingen om te gaan als goede rentmeesters (Luk. 16:1-12, 1 Tim.6: 17-19).

Op veel andere plaatsen wordt er gewaarschuwd tegen het verkeerd omgaan met bezit en het streven naar bezit. We noemen er enkele:

Matth. 13:22: *"De zorg van de wereld en het bedrog (!) van de rijkdom verstikt het woord en hij wordt onvruchtbaar"*.

Luk. 8:14: *Gaandeweg (het gaat geleidelijk) wordt het woord verstikt door zorgen, rijkdom en lusten des levens"*!

Luk. 12:21: *"Zo vergaat het hem die voor zichzelf schatten verzamelt en niet rijk is in God"*. (De

rijke dwaas stierf).

1 Tim. 6:9: "*Maar wie rijk willen (!) zijn, vallen in verzoeking, in een strik, en in vele schadelijke en dwaze begeerten, die de mensen doen wegzinken in verderf en ondergang*".

Hebzucht ligt ten grondslag aan het streven naar bezit. De Bijbel noemt hebzucht gewoon afgoderij (Col. 3:5). Het wordt in deze tekst samen genoemd met hoererij, onreinheid en boze begeerte en om deze dingen komt de toorn Gods.

We merken op dat vers 21 ook geldt voor niet materiële zaken hoewel dat in dit gedeelte niet direct aan de orde is. Je schat kan ook een geliefde zijn (in de verkeerde zin van het woord) of je titels of je positie. Deze personen of zaken kunnen in het leven van een christen een te belangrijke plaats innemen en daardoor een gevaar worden voor zijn of haar geestelijk leven. Niet voor niets zegt de Heer Jezus in Matth. 10:37 dat wie zijn vader of moeder of zoon of dochter liefheeft boven Hem, hem niet waardig is. Ook hier geldt weer een 'innerlijk afstand doen' wat natuurlijk niet betekent dat we hen niet meer zouden mogen liefhebben.

6.4 Schatten verzamelen in de hemel.

De Heer Jezus verbiedt ons het verzamelen van schatten op de aarde maar gebiedt ons om schatten te verzamelen in de hemel. Hier komen twee vragen naar voren:

1. Hoe verzamelen we schatten in de hemel?
2. Wat zijn dan die schatten in de hemel?

Merk op dat de Heer Jezus op geen van beide vragen een direct antwoord geeft. Wel is het duidelijk dat als we schatten verzamelen in de hemel dat ons hart dan ook a.h.w. in de hemel is, dus bij God.

In het algemeen kunnen we stellen dat we schatten verzamelen in de hemel als we Christus hier op aarde dienen. Dit wordt ook duidelijk uit vers 24. Of je bent bezig met het verzamelen van schatten op aarde en dus het dienen van de Mammon, of je bent bezig met het verzamelen van schatten in de hemel en dus het dienen van Christus.

Wanneer we ons bekeerd hebben van dode werken (Heb. 6:1) dan gaan we vrucht voortbrengen voor Gods Koninkrijk en zijn we bezig met zaken die eeuwigheidswaarde hebben. We verzamelen dan schatten in de hemel. Persoonlijk geloof ik dat schatten ook betrekking heeft op het hemels loon dat op zijn bezitter wacht. 1 Petr. 1:4 spreekt over: "*een onvergankelijke, onbevleete en onverwelkelijke erfenis die in de hemelen is weggelegd voor u*".

6.5 De lamp van het lichaam.

Heel veel zaken in ons leven kunnen we doen doordat we kunnen zien. We zouden veel minder kunnen functioneren als we ineens niet meer zouden kunnen zien (hoewel blinden bepaalde zaken uitstekend kunnen doen). Onze (biologische) ogen zijn min of meer bepalend voor het doen van allerlei praktische zaken in ons dagelijks leven. In deze zin is heel ons lichaam verlicht als ons oog goed is (vers 22) maar duister als ons oog slecht is (vers 23).

Het gaat echter om de geestelijke betekenis van deze verzen. In de Bijbel wordt het geestelijk hart van de mens vaak vergeleken met het oog [Stott, pag. 157]. Wanneer we ons geestelijk oog, dus ons hart, richten op het verzamelen van schatten op aarde, dan zal dit ons gehele geestelijke leven verduisteren. Wanneer we alles gaan beoordelen in termen van status, welvaartsniveau, positie of wat dan ook (en dit gaat vaak onbewust) dan zal dit een destructieve invloed hebben op ons geestelijk leven. Het Griekse woord dat in vers 22 door zuiver is vertaald, is 'haplous'. Letterlijk betekent dit: enkelvoudig (Studiebijbel, pag. 125) dus gericht op één ding. De betekenis is dat als we ons richten op het verzamelen van schatten in de hemel, dus op de onverdeelde toewijding aan God, dan zal ons geestelijk leven 'gezond' zijn. Als ons geestelijk hart echter duister is doordat we gericht zijn op de aardse schatten, dan leven we in duisternis en kunnen we de dingen niet meer geestelijk beoordelen (1 Cor. 2:14 en 15).

6.6 Bezorgdheid.

Vers 25 begint met: Daarom zeg ik u...Dit wijst op een verbinding met het voafgaande, die er dan ook

inderdaad is. Want als we Mammon gekozen hadden om te dienen dan was er reden tot bezorgdheid. Mammon is een zeer onzekere 'geldgod' die ons geen enkele blijvende garantie geeft. Onze hemelse Vader daarentegen is een perfecte hemelse Vader die weet wat ieder van Zijn kinderen nodig heeft en hen ook van het nodige voorziet. Waarom zouden we ons dan nog zorgen maken over ons leven?

We kunnen uit het gedeelte van vers 25 -34 verschillende redenen halen waarom het maken van zorgen over onze levensbehoeften verkeerd is:

1. Het leven is meer dan het voedsel en het lichaam is meer dan de kleding. God, die de Schepper is van het leven en van het lichaam kan en zal ook zorgen voor de bijbehorende benodigdheden: het voedsel en het drinken en de kleding. Als God zelfs al de vogelen des hemels voedt hoeveel te meer de kleingelovigen. En als God zelfs al de leliën des velds en het gras bekleedt hoeveel te meer de kleingelovigen!
2. Bezorgd zijn haalt niets uit! Door bezorgd te zijn kun je nog geen el aan je lengte toevoegen. Je verspilt er alleen maar energie door! We laten daarbij in het midden of hier een echte lengtevermeerdering bedoeld wordt (ongeveer 51 cm) of een lengtevermeerdering in jaren (dit laatste is waarschijnlijker, zie [Studiebijbel, pag. 129]).
3. Bezorgd zijn over je levensbehoeften hoort bij het patroon van de heidenen en God wil dat Zijn kinderen anders zijn dan de heidenen. Wij hebben een hemelse Vader die weet wat we behoeven.
4. Zorgen hebben te maken met de toekomst (de dag van morgen in vers 34). Het is zinloos en dwaas om bij de zorgen van vandaag (zelfs dit wordt al aangeduid met kwaad) ook nog eens de zorgen voor de toekomst te voegen die mogelijk niet eens bewaarheid worden.
5. Het maken van zorgen is onverenigbaar met wat de primaire 'zorg' van de christen moet zijn: het zoeken van Zijn Koninkrijk en Zijn gerechtigheid. Hierop gaan we nog nader in.

Het is nodig om hier verschillende zaken bij op te merken:

Er is een verschil tussen 'bezorgd zijn' en 'zorgen voor'. Met dit laatste hebben we allemaal te maken. Een leerling moet zorgen dat zijn schoolwerk voor de volgende dag in orde is. Een huisvrouw moet de boodschappen voor het weekend in huis hebben. Regeringen moeten veel zaken op lange termijn kunnen bekijken. Dergelijke zaken behoren tot de dagelijkse bezigheden van de mens en zijn gewoon nodig (dit overigens in tegenstelling met vele zaken die de reclamewereld voor ons nodig acht). Bezorgd zijn betekent echter: angstige zorg of zorg die ons hart bezwaard (Luk. 21:34). Het is een onvruchtbare zorg die weinig anders uitwerkt dan nerveuze gejaagdheid en lichamelijke en psychische kwalen. Het is deze zorg, die veelal betrekking heeft op de toekomst, die we uit ons hart moeten weren. Het probate middel tegen deze zorg is te vinden in Fil. 4:6 en 7

Dat God voor ons zorgt betekent natuurlijk niet dat wij niet meer het nodige zouden hoeven te doen. Zo zal het bidden om ons dagelijks brood ons niet ontheffen van de plicht om er (indien mogelijk) voor te werken. God zal, in het algemeen, niet voor ons doen wat we zelf kunnen doen! Dat God voor Zijn kinderen (en meer) zorgt ontheft ons evenmin van de plicht om naar anderen om te zien en hen van het nodige te voorzien (zie 1 Joh. 3:17).

God heeft Zijn kinderen niet beloofd dat hun leven gevrijwaard zal zijn van allerlei moeilijkheden. Aan het einde van de bergrede (Matth. 7:25 en 27) lezen we zelfs dat er regen zal vallen en dat stromen zullen komen en winden waaien die zich op ons levenshuis zullen storten. Maar juist dan zal blijken hoe sterk of zwak ons geestelijk fundament is. Een leven vrij van zorg betekent nog niet een leven vrij van moeilijkheden [Stott, pag. 167]. Integendeel, vele toegewijde christenen zijn door de grootste moeilijkheden heengegaan en hebben veel lijden moeten verdragen.

We kennen allemaal wel de zorg voor een ziek gezinslid of voor een zoon of dochter die van de Heer is afgedwaald. Ook Paulus schreef aan de Galaten dat Hij in zorg was over hen (Gal. 4:20). Is deze bezorgdheid dan ook zondig of verkeerd? Wel als het alleen maar daarbij blijft want dan wordt er niets constructiefs uitgewerkt. Maar als deze bezorgdheid ons 'drijft' tot gebed dan laten we God in de moeilijke situatie komen en geven we Hem ook de gelegenheid om met Zijn vrede

onze harten en gedachten te behoeden in Christus Jezus (Fil. 4:7).

De christen is geroepen om eerst Zijn Koninkrijk en Zijn gerechtigheid te zoeken (Matth. 6:33) en dan geldt de belofte dat God hem al het andere bovendien zal schenken. Dat hier gesproken wordt in de tegenwoordige tijd betekent dat dit zoeken een levenslang proces is. Het staat in contrast met het zoeken van de heidenen naar de eerste levensbehoeften en nog sterker met het verzamelen van schatten op aarde uit het eerste gedeelte. Praktisch gezien betekent het dat: Een christen jaagt naar de heiliging (Hebr. 12:14) d.w.z. dat hij er zich ernstig naar uitstrekt dat het karakter van de Heer Jezus (de vrucht van de Geest) zich meer en meer openbaart in Zijn persoonlijk leven (Matth. 5:6).

Gods wil, voorzover hij deze kent, centraal staat in zijn leven.

Hij door woord en daad meewerkt aan de uitbreiding van Gods Koninkrijk in deze wereld. Dit betekent, afhankelijk van zijn gaven en specifieke situatie, een betrokkenheid bij gemeentewerk, zendingswerk enz. door financiële gaven, gebed en persoonlijke inzet.